

Т.В. Стройко, д-р екон. наук, професор
Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ – ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ ЧЕРЕЗ МЕРЕЖУ ІНТЕРНЕТ

Окреслено вектори участі держави у формуванні інформаційної економіки, для коректної імплементації всіх міжнародних стандартів мережі Інтернет, що можуть вплинути на національну економіку. Надано особливості в економічних відносинах в рамках національної економіки, що відносяться до реструктуризації економічної діяльності. Визначено напрямок адаптування к новим умовам інформаційної економіки, зокрема визначено п'ять основних чинників інформаційної економіки. Проаналізовано вплив інформаційних технологій на економічні відносини суб'єктів економічної діяльності в рамках національної економіки. Запропоновано механізми вимірювання рівня впливу інформатизації національної економіки. Зроблено висновки, щодо досягнення економічного та соціального розвитку, а також підвищення показників національної економіки.

Ключові слова: інформаційна економіка, національна економіка, інформаційне суспільство, інновації, Інтернет, інфраструктура, зміни.

Постановка проблеми. Відкритість мережі Інтернет, що має мінімальні перешкоди для отримання потоку інформації та послуг через кордони, є справді великим досягненням для національної економіки. Окреслюючи основні цінності інформаційних технологій, слід також відзначити наявність ризиків, що можуть вплинути на обмеження потоків даних в Інтернеті та відобразиться на економічному зростанню та соціальному процвітанню національної економіки.

Перш за все для національної економіки повинно стати головним пріоритетом – забезпечення захисту інформації, тим самим забезпечуючи безперешкодно різні транзакції, що можуть вплинути на національну економіку. Держава має відігравати роль в політиці, що захищає "вільний потік" інформації та сприяє посиленню інформаційної економіки, де основним питанням повинно стати визначення рівня впливу інформатизації на національну економіку внаслідок активного використання мережі інтернет.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Такі науковці, як Б. Делонг і М. Фромкін в своїх наукових публікаціях дослідили проблеми ефективності функціонування ринку в віртуальному просторі. Згідно досліджень, К. Шапіро і Х. Варьян вважають, що індустріальна економіка заснована на ефекті масштабу виробництва, а інформаційна економіка – на мережевому ефекті з позитивним зворотним зв'язком. проблематику економічних систем висвітлили докладно розглянуто в працях І.А. Грузіна, В.Л. Романова, А.С. Гальчинського, О.І. Жилінської, Л.А. Мяснікової В.А., Крапивний І.В., Коляденко С.В. Кутирьова, Д.С. Черновського, П.В. Скотний, Н.І. Старкова, О.В. Попадинець, О.В. Гук, Р.В. Хусаїнов та ін. Однак, питання розвитку інформаційної економіки потребує постійного дослідження та узагальнення внаслідок стрімкого розвитку впровадження інновацій у реальну економіку, заміщення класичних методів мережевими.

Формулювання цілей статті. Метою статті є надання характеристики впливу інформатизації на національну економіку, користуючись мережею Інтернет, здійснюючи економічну діяльність.

Виклад основного матеріалу досліджень. Інформаційні технології є широко визнаним інструментом підвищення продуктивності та є драйвером інновації і міжнародної торгівлі. Вони сприяють зростанню бізнесу в кожному секторі економіки і можуть підвищувати продуктивність праці, дозволяючи заощаджувати час і ресурси, які будуть використанні для отримання більшого результату. Держава повинна приймати участь у формуванні інформаційної економіки, для коректної імплементації всіх міжнародних стандартів мережі Інтернет, що можуть вплинути на національну економіку, а саме:

1) політика розробки стандартів Інтернет на національному рівні, в якій всі зацікавлені сторони можуть брати участь у відкритих, прозорих та консенсусних рішеннях;

2) захист інтелектуальної власності, надаючи певні винятки та обмеження, такі як добросовісне використання мережі інтернет та програмного забезпечення, що заохочує інвестиції та створення контенту в цифровому економічному середовищі;

3) відкриті технічні стандарти, що дозволяють використовувати цифрові технології та послуги суб'єктам економічної діяльності, для втілення інновацій та поліпшення існуючої інформаційно-комунікаційної інфраструктури;

4) орієнтація на користувача, забезпечення того, щоб інтереси користувачів були найголовнішими;

5) громадське та приватне партнерство, що надає можливості отримувати нові інвестиції та засновувати нові види діяльності в приватному секторі[5];

б) міжнародне співробітництво, де основною задачею ролі державних органів є економічне зростання та соціального розвиток національних підприємств.

Розгортання мережевих відносин сприяє зростанню віртуальних продуктів та послуг, і багато з них є вельми низько затратними, як у виробництві так і у продажах, що робить інформаційну економіку наступним кроком національної економіки. Особливості в економічних відносинах в рамках національної економіки мають мотиваційні питання про те, як реструктурувати економічну діяльність у комплексі, задовольняючи всі запити віртуального простору інтернет. Також ефективність мережі інтернет проявляється у низьких витратах на комунікацію, навіть на великі відстані, що призводить до економічної реструктуризації, створюючи можливості для нових ринків збуту, що можуть суттєво покращити стан національної економіки.

Нові можливості електронних ринків мережі інтернет можуть подолати інформаційну асиметрію між споживачами та компаніями. Хоча компоненти інформаційного простору мережі інтернет від віртуальних ринків та послуг, як правило, не вимагають принципово нового економічного розуміння сутності національної економіки, вони потребують не просто отримання теоретичних та емпіричних результатів з офлайноих ринків, а мають бути тотожними до них. Наприклад, дані з мережі можна легко зберігати та об'єднувати, щоб поліпшити аналіз діяльності економічно суб'єкта. Даний процес може створювати раніше невидимі проблеми щодо конфіденційності та безпеки, і ці питання не є вирішальними в інших економічних аналізах [1].

Загальний тиск на зміну підходів в національній економіці впливає з невідповідності історичних інституцій та сучасних обставин, однак даний аспект нової трансформації національної економіки в інформаційну економіку мотивує приватні та громадські суб'єкти мережі інтернет вносити певні зміни в економічні підходи. Процеси трансформації економічного простору національної економіки не зникнуть в найближчий час, тому як інформаційні технології мають ознаки швидкозмінних підходів та постійної модернізації самої технології. Не слід вважати, що інформаційна економіка - це нова економіка, це лише подальша трансформація національної економіки в сукупності зі всіма рисами економічних процесів.

Щоб успішно адаптуватися до нових умов інформаційної економіки, потрібно зрозуміти п'ять основних чинників інформаційної економіки:

1. Діджиталізація – інформаційна економіка генерує цифрові дані, які можна вимірювати, відслідковувати та аналізувати для кращого прийняття рішень в економічному процесі. Однак, зниження ціни на інформаційні технології дозволяють суб'єктам економічної діяльності обробляти більше даних. Наприклад, підприємства можуть підключати всі точки продажів до єдиного облікового центру, що може моделювати точність прогнозів та підвищує тим самим рентабельність на достатньому рівні.

2. Поєднання активів, постачальників, працівників та налагодження комунікацій між зацікавленими сторонами шляхом бездротового зв'язку, дозволяє суб'єктам економічної діяльності приймати рішення, керуючись даними, тим самим підвищуючи безпеку, ефективність та видимість в масштабах підприємства. Якщо користуватись мережею інтернет можливо швидко отримувати інформацію та усунути можливі несподіванки, підвищити ціну активів.

3. Спільне використання – інформаційна економіка має на меті спільне користування суб'єктами економічної діяльності одним віртуальним простором “мережею інтернет”. Завдяки використанню інформаційних технологій суб'єкти економічної діяльності в рамках національної економіки можуть автоматизувати поповнення ресурсів, використовувати алгоритм з найкращим вибором при покупці та оптимізовані логістичні маршрути.

4. Іншою характерною рисою інформаційної економіки є персоналізація клієнтів. Персоналізація означає, що клієнти отримують індивідуальні товари та можливість отримувати те, коли і де вони його хочуть.

5. Інформаційна економіка також дозволяє суб'єктам економічної діяльності обійти посередника, усувати непотрібних посередників або канали постачання та створювати більш прямі відносини між покупцем і продавцем в рамках національної економіки. Спрощена екосистема має менші затрати і знижує бар'єр для входу гравців в іншу частину ланцюга доданої вартості [3].

Слід окреслити сильні та слабкі сторони національної економіки, оцінювати їх на та розробляти політику, яка може трансформувати кращі навички в економічне зростання та інтеграцію суспільства. Основною метою державної ролі у національній економіці повинно стати у прийнятті систематичного та всеохоплюючого підходу до економічних процесів, а саме: Надавати перевагу інвестиціям в обмежені ресурси, оскільки пошук

нових ресурсів є дорогим та довгостроковим кроком, політика повинна бути розроблена таким чином, щоб ці інвестиції могли отримати найбільші економічні та соціальні переваги. Поєднання коротко- та довготермінових цілей, зокрема ефективна політика у реагування на структурні та циклічні виклики, такі як зростання безробіття, коли економіка стикається з нею на початкових стадіях і забезпечення довгострокового стратегічного планування[6].

Але треба зазначити, що вплив мережі інтернет пошириться на промислові організації, економічну історію, прикладну економетрику, економіку праці, податкову політику, грошово-кредитну економіку, міжнародну економіку та промислові організації. Поява інформаційної економіки відкриває нові можливості для комп'ютеризації всіх галузей економіки, де клієнти забезпеченні швидким доступом до мережі інтернет. Національні підприємства мають можливості доступу до глобальних ринків, а також розвивають свою підприємницьку діяльність в режимі онлайн [7].

Повна реалізація даного потенціалу є вкрай важливим для національної економіки. З точки зору інформаційної економіки відкриваються нові інформаційні технології для співпраці між компаніями в різних регіонах держави, а також знижуються транзакційні витрати у підприємницькій діяльності, забезпечується доступ на зовнішні ринки та забезпечується можливістю спеціалізації різних компаній. Це співробітництво сприяє розвитку малого та середнього бізнесу, а також електронного доступу на ринки та розвиток нових форм і моделей бізнесу[4]. Також слід привести статистику обсягів виконаних наукових та науково-технічних робіт на рис.1 і інноваційної активності на рис.2 в Україні, згідно статистичних даних державної служби статистики України. Основною метою відображення статистичних даних буде висвітлення середовища в якому розвивається інформаційний сектор України.

На основі проведеного дослідження слід сказати, що повинні бути створенні механізми вимірювання рівня впливу інформатизації національної економіки, а саме :

- 1) розширення поточних вимірювань інформаційних показників суб'єктів економічної діяльності, їх витрати та інвестиції.
- 2) визначення заходів та мір, що потрібно розгортати для імплементації інформаційних технологій для активізації економічного середовища національної економіки.

Рис. 1. Обсяг виконаних наукових та науково-технічних робіт

Рис. 2. Інноваційна активність

3) розробка показників, які відстежують, які підприємства використовують цифрові інструменти у своїх бізнес-процесах.

4) збір інформації щодо економічних показників, зокрема прибутків що залежить від видів цифрових відносин в мережі інтернет, таких як цифрове споживання та цифрова робота.

5) уніфікація "Технологічної таксономією" та системи оновлення таксономії, щоб визначати нові галузі економічної діяльності, що знаходяться під впливом інформатизації.

6) розробка індексів, щодо нових видів діяльності, які залежать від впровадження інформаційних технологій та користування мережею інтернет.

7) аналіз негативних факторів інформаційної економіки для отримання, для підвищення ефективності регуляторної політики

Висновки. Для досягнення економічного та соціального розвитку, а також підвищення показників національної економіки необхідно приділяти особливу увагу розвитку інформаційних технологій, використанню та поширенню нових інформаційних технологій в усіх видах підприємницької діяльності. Для підвищення показників національної економіки вкрай важливо використовувати нові технології ІКТ та освоювати електронний бізнес, що постійно розвивається на просторах національної економіки та допомагає українському бізнесу конкурувати на світовому ринку. Інформаційні технології створюють можливості для підвищення ефективності та гнучкості бізнес-процесів.

Тому імплементація нових інформаційних технологій це успішність національної, що на разі представляє собою інформаційну економіку, де основним цінним ресурсом є інформація. Глобальний характер інформаційної економіки може обмежувати спроможність національної економіки, тому повинна всіляку підтримувати в цьому напрямку національні підприємства, що працюють в віртуальному просторі інтернет. Слід підкреслити, що інформаційні технології є компонентом, що підвищує ефективність ведення бізнесу, зокрема є можливість покращувати економічні показники зав рахунок роботи "в режимі онлайн", тобто виконання всіх видів господарської діяльності (покупки, продажі та інші пов'язані з ними операції) електронними засобами та користуючись мережею інтернет.

Бібліографічний список: 1. Попадинець О.В. Економічні закони інформаційної економіки: трансформація традиційних постулатів економічної теорії / О.В. Попадинець, О.М. Шершенюк // Accounting,

analysis and audit of enterprises: problems, trends, prospects. Collective monograph. – Dublin: SAUL Publishing Ltd, 2016. – P. 135-144.

2. Скотний П.В. Віртуальна та мережева економіка: теоретико-методологічний аспект / П.В. Скотний // Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – Вип. 24.2. – С. 375-382.

3. Гук О.В. Відображення взаємозалежності моделі сталого розвитку і конкурентоспроможності національної економіки / О.В. Гук // Моделювання та інформатизація соціально-економічного розвитку України. – 2016. – Вип. 1. – С. 60-66.

4. Грузіна І.А. Проблеми інформатизації в Україні / І.А. Грузіна // Економіка розвитку. – 2013. – № 3. – С. 38-42.

5. Крапивний І.В. Концептуальні моделі економіки знань / І.В. Крапивний, О.В. Прокопенко, В.Ю. Школа // Mechanism of Economic Regulation. – 2015. – № 1. – С. 55-67.

6. Хусаїнов Р.В. Глобалізація інноваційної сфери економіки: фактори, стан та наслідки для України / Р.В. Хусаїнов // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Економіка і менеджмент. – 2015. Вип. 10. – С. 94-98.

7. Коляденко С.В. Теоретичні аспекти цифрової економіки як науки [Електронний ресурс] / С.В. Коляденко // Вінницький національний аграрний університет. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/18422/2/Conf_2016_Koliadenko_S_V-Theoretical_aspects_142-144.pdf.

8. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

Стройко Т.В. Информатизация национальной экономики - воздействие на экономические процессы через Интернет. Определены векторы участия государства в формировании информационной экономики, для корректной имплементации всех международных стандартов сети Интернет, которые могут повлиять на национальную экономику. Предоставлено особенности в экономических отношениях в рамках национальной экономики, относящихся к реструктуризации экономической деятельности. Определено направление адаптации к новым условиям информационной экономики, в частности определены пять основных факторов информационной экономики. Проанализировано влияние информационных технологий на экономические отношения субъектов экономической деятельности в рамках национальной экономики. Предложены механизмы измерения уровня влияния информатизации национальной экономики. Сделаны выводы, по достижению экономического и социального развития, а также повышение показателей национальной экономики.

Ключевые слова: информационная экономика, национальная экономика, информационное общество, инновации, Интернет, инфраструктура, изменения.

Stroyko T.V. Informatization of the national economy - the impact on economic processes through the Internet. The vectors of state participation in the formation of the information economy, for the correct implementation of all international standards of the Internet, which may affect the national economy, are outlined. The peculiarities in economic relations within the framework of the national economy related to the restructuring of economic activity are given. The direction of adaptation to the new conditions of the information economy is determined, in particular, five main factors of the information economy are identified. The influence of information technologies on economic relations of subjects of economic activity within the framework of the national economy is analyzed. The mechanisms of measuring the level of influence of the informatization of the national economy are proposed. Conclusions are made regarding achievement of economic and social development, as well as increase of indicators of the national economy.

Information technology is a widely recognized driver for innovation and international trade. The deployment of network relations contributes to the growth of virtual products and services, and many of them are very low-cost, both in production and in sales, which makes the information economy the next step of the national economy. The new opportunities of electronic markets of the Internet can overcome the informational asymmetry between consumers and companies.

In order to achieve economic and social development, as well as increase of indicators of the national economy, special attention should be paid to the development of information technologies, the use and dissemination of new information technologies in all types of entrepreneurial activities. In order to increase the national economy, it is essential to use the new technologies of ICT and to develop an electronic business that is constantly evolving within the national economy and helps Ukrainian businesses compete in the global market. Information technology creates opportunities for increasing the efficiency and flexibility of business processes.

Стаття надійшла до редакції 18.08.2017 р.